

ספרוי — אוצר החסידים — ליאובאואריטש

שער
שלישי

קובץ
שלשת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חופשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליאובאואריטש

•

וישלח

(חלק כה שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פאָרקווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שמות ושם לביריה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת וישלח, יטז כסלו, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.org / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וישלח ב

יונתן (ותרגם ירושלמי) – "מרגליין" (מרגליות), היינו ש"קשייטה" הוא לשון "קישוטים"; (ב) ר' אבא"ע (באיוב¹⁰) כתוב ש"קשייטה" פירושה "כבשה קטנה"; ולדעת כמה מפרשים¹¹ זהה הכוונה בתרגום אונקלוס כאן שתרגם "קשייטה" – "חרופן", כמו שמצינו לעיל (בפ' וירא) בפסוק "שבע שבעות הצאן .. שבע בשבעות"¹² שתרגם אונקלוס – "חרופן"¹³ –

ומהו ההכרח (בפירושו של מקרא) לפרש "קשייטה" – מעיה¹⁴, שהוא פירוש התיבा בכרחי הים, ולא כתרגומי ארץ ישראל (ושם בכללה) "מרגליין"¹⁵, או

(8) וכ"ה דעת ר' יהושע דסכין בשם ר' לוי בב"ד עה"פ (פע"ט, ז) – ראה מדרש שכיל באה. מתברך ועוז יוסף לב"ר שם. ריש"ש שם. ואה ערוד (ומפרשי הב"ר שם לפנ"ג) שהבא ללקמן בפניהם. וואה של"ה מס' פסחים (קסט, ב) דמאה קשייטה "רומזין למאה קישוטין דשכינה". ולהעיר שהרמ"ע מפאננו קרא לא' מאמרי (בספרו עשרה מאמרות) מאה קשייטה "והם מאה סימנים" (שה"ג להיחיד"א מע' ספרים).

(9) שם.

(10) ר' דוד¹⁶ ועוד כאן. מדרש שכיל טוב. וכ"כ באוהב משפט (להתשבץ) – וויניציא, שמט – לאיוב שם. באר מים חיים (לאחיה המה"ר) על פרש"י כאן. ועוד. וראה ללקמן הערוה 43*.

(11) כאן, כחיל.

(12) וכ"ה בתיב"ע וירא שם. תרגום ליהושע ואיבר שם.

(13) וכן פרש"י באיוב שם (בלוי הרא"י מרע"ק).

(14) ואף ש"קשייטה" היא בש"ז (שםאלית) וקישוט בש"ז (מנית) – ראה ר"ש¹⁷ לעיל (בראשית א, ח) דפי ו/orאשון דשימים (ש"ז ימנית) הוא שא מים (ש"ז שמאלית) – ולא כתוב ע"ז "מדרשו" וכירוב.

א. מסופר בפרשتناו, שבשעה שיעקב בא אל "שם אשר בארץ כנען", קנה "חלהקת השדה אשר נתה שם אהלו .. במאה קשייטה".¹⁸ ופירש רשי על התיבा "קשייטה": מעה. אמר¹⁹ רבי עקיבא כשהלכתי לכרבי הים היו קורין לمعה קשייטה (ואח"כ נאמר בחצאי עיגול): ותרגומו חורפן, טובים חריפים בכל מקום כגן עובר²⁰ לסוחר).

והנה הטעם שהווצרך רשי לפרש את התיבा "קשייטה" מובן בפשטות – מאחר ש"קשייטה" אינה תיבה רגילה כלל.

[מלבד בסוף יהושע²¹, שהכתב חזר על האמור בפרשتناו ש"חלהקת השדה אשר קנה יעקב (היתה) במאה קשייטה", נמצאת לשון זו פעם אחת בלבד, בסוף איבר²² – "ויתנו לו איש קשייטה אתך"] וכן הוכחה רשי לתרגם עברו "בן חמש למקרא" ש"קשייטה" פירושה "מעה", ועל זה הביא ראי²³ מ"אמר רבי עקיבא כשהלכתי כו".

אבל צריך להבין: הן אמת ש"בכרבי הים היו קורין לمعה קשייטה" – אבל מצינו בדבורי חז"ל עוד פירושים על התיבा "קשייטה", כגון: (א) בתרגום

(1) לג, ית.

(2) שם, יט.

(3) ר' ה' כו, א. וראה ללקמן בפנים סעיף ג.

(4) ראה ללקמן סעיף ד.

(5) ח"ש כב, טז.

(6) כד, לב.

(7) מב, יא.

עוד זאת, ויתירה מזו: מאחר ש„מעה” בלשון תורה „גורה” (בנ”ל) – hei על הכתוב לומר „במא גורה”? ומה מוכrah לכארה, ש„במא קשיטה” אין פירושו „מעה”, אלא מרגליות, כבשות או כירוב.

ב. הפליאה אף גדולה מזו: להלן על הפסוק²⁵ „וַיֹּאמֶר (שכם) עַל לְבֵנָה (דִּינָה)” פירש רשי: „דברים המתישבין על הלבראי אביך בחלוקת שדה קטנה כמה ממון בזבז כו” – ואם קשיטה פירושה „מעה”, ויעקב שילם תמורה השדה חמשה שקלים ותו לא – מהו שאמר שכם „כמה ממון בזבז”?!

[אמנם מקור פירוש רשי זו בבראשית רבבה²⁷ – אבל בבראשית רבבה²⁸ יشنם כמה וכמה פירושים (ע”ד הדרש) בתיבת „קשיטה”, ולפי כל הפירושים הללו נמצאה שהי’ כאן באמת „כמה ממון”; משא”כ לפי פירוש רשי, „קשיטה” היא „מעה”, הרי אין זה סכום גדול, בנ”ל.]

ודוחק גדול ליישב²⁹, ש„חלוקת השדה אשר נתה שם האלו”, שתמורתה שלים יעקב חמשה שקלים, קאי רק על השטח המצומצם שבו העמיד יעקב את האלו הפטרי – ואילו עבור כל השטח שקנה לכל מנהנו (שהי’ ריבוי גדול – אהלי נשיו ובניו ובעדיין, נוסף על כל מקנהו כו’) שילם סכום כסף גדול – כי אינו מסתבר שהודיע הכתוב ע”ד

„בבשה” – כתרגום יונתן (ירושלמי) או תרגום אונקלוס?

[ובפרט שביבראשית רבה¹⁵ מובא (לפי גירסת העורך¹⁶) שחו”ל למדוזה מאשה בשוק של ערבים (כפשוטו – בעיר דוחז’ל) ש„קשיטה” פירושה מרגליות או כבש (ולא כלשון דרכני הים – קריאת רבי עקיבא).]

ואע”פ שקניית דבר היא בדזון כלל¹⁷ בדמים¹⁸, מטבעות¹⁹ (כסף) – הרי: (א) בימייהם הייתה נהוגה קניית בחיליפין, מחד כלב וכירוב²⁰; (ב) בנדון דיזן, כשמדובי על סכום של מאה מיעות וכירוב²¹, דרכ הכתוב בכם לציין את המספר בשקלים, ולא במטבעות קטנים יותר. ובענינו: מאחר ש שקל שווה עשרים מעה (בלשונו הכתוב²² עשרים גורה השקלה), וכפירוש רשי²³, גורה הוא „לשון מעה” – הרי על הכתוב לומר במקום „מאה קשיטה” – „חמשה שקלים”!²⁴]

(15) שם.

(16) ערך קשיטה – הובא במדרשי הב”ר שם. (17) כוונת קניית מערת המכפלה באברהם מאות שקל כסף, מירית יוסף בעשרות כסף (וישב לוי, כה. רוער).

(18) רשי ויצא, מג ד”ה וشفחות.

(19) וראה רשב”ם כאן: מין מטבע שמו כו. ולהעיר משבת לג, סע”ב וברש”י שם. תורש כאן אותן ס.

(20) דברים כג, יט וברש”י.

(21) תשא, ל, יג. ועדי”ז בחוקותינו, כה. קrho ית, טז.

(22) שם. וכיה בת”א שם. וכן בפרש”י ות”א בחוקותינו שם.

(23) כיה לפי החשבון אז ד„עשרים גורה השקיל”. ורק לאחריו זמן „הוסיפו עלייו שנות והעלתו לשש מעה כסף” (רשי תשא ובחוקותינו שם) – ד’ שקל ודי מעה (כמ”ש ברלב”ג, מנחה בלולה ועוד כאן).

(24) כן הקשה גם בנוור הקודש (השלם) על ב”ר שם.

בעל המאמר – רביעי עקיבא, שלא כברוב הכהי גדול של אמרי חז"ל שמביאים בפירושו kali שם אומר³⁶?

ד) וביתר תמורה הדבר אחר השוואת פירוש רשי"י כאן לפירוש רשי"י בתוכו שווה על "תכרו" (בפרשת דברים³⁷) – "לשון מכה .. שכן בכרכי הים קורין למכירה כירה" [אע"פ שבסמכת ראש השנה שם³⁸ נאמר: אמור רבי³⁹ כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה], וуд"ז בפירוש רשי"י על "לוטפות"⁴⁰ – "טיט בכתפי שתים פת באפריקי שתים" [אע"פ שזהו מאמרו של רביעי עקיבא⁴¹].

ד. בוגע לסיום בפירוש רשי"י (שבחצאי עיגול) – "ותרגומו כו", יש שכתבו⁴² שהוספה זו אינה לרשי"י – ואנמנם בדף ראשון (ו שני) של רשי"י ליתא לתיות אל⁴³ – אלא הן הוספה של תלמיד (טועה). אך אפשר לומר שכונת "חוֹרְפָּן" שבתרגומים היא "חריפים בכל מקום", בשעה שבתרגומים

קניתת המקום הקטן (שבו ה"י אהיל יעקב) ולא הזכיר את קניתת השטח הגדול עבור כל מהנהו.

ולכן מסתבר לומר, שנטה שם אהילו⁴⁴ קאי לא רק על אהילו הפרט של יעקב, אלא על כל מהנהו.

ואף ש"אהילו" כתיב – לשון יחיד, הרי כבר הודיענו רשי"י בתחילת הפרשה, על הפסוק³⁰ "ויהי לי سور", אשר "דרך ארץ לומר על שורדים הרבה שור". וכמו שמצוינו כמה פעמים לעיל בכתוב, שפירושו "וית אהילו" (וכיו"ב)⁴⁵ אינו אהיל אחד, אלא מהנה שלם.

ג. גם ישנו כמה דיויקים בלשון רשי"י:

א) בראיותו של רשי"י, ה"י לו לקצץ ולומר (כדרכו בכמה מקומות בפירושו) "מעה כדאיתא בראש השנה"³² (וכיו"ב) – ולמה העתיק פרטיו המאמר "שהלכתי לכרכי הים כו"?

ב) בגמרא לפניו³³ הלשון היא "שהלכתי לאפריקי"³⁴. אבל רשי"י כתוב "לכרכי הים"³⁵. ואף שצריך לומר שהיתה לפניו גירסא כזו בגמרא, כי בזודאי לאriz שזאת מעצמו – דרישה הסברה, מפני מה הביא דוקא את הגירסתא "לכרכי הים", ולא את הגירסתא הנפוצה – "לאפריק"?

ג) מהו העתיק רשי"י גם את שם

(30) לב. ו.

(31) ראה לך יב, ח (ולהעיר מרשי' שם). יג, ג.

(32) כו, א.

(33) ר"ה שם.

(34) וברד"ק כאן גריס "לערבי". וראה ליקמן הערא 79 בשוח'ג.

(35) וכ"ה בעורך ערך קשיטה.

(36) וכ"ה בהשחתת שם האומר – במדרש ללחם טוב כאן (ובמדרש של טוב: יותר ורבותינו אמרו .. שכן בכרכי הים כו).

(37) ב. ו. – משא"ב ב' ו' ויחי (ב, ה) שמייא (מר"ה) שם. וראה הערכה הבאה: "ארע" (בר"ה שם: רבי) כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה" – נת' באורוכה בלקוש חט' ע' 461 ואילך.

(38) אבל להעיר שלשון רשי"י בדברים שם הוא מוטה יג, א (אבל גם שם בעל המאמר דסוטה לא העתיק רשי"י שם). וראה לקו"ש שם ע' 464 הערכה רשי"י שם). וראה לקו"ש שם ע' 464. 44

(39) וראה הערכה 37 שברשי"י ע"ה הגירסתא "רע"ק".

(40) ס"פ בא. ואתחנן ו, ח.

(41) סננדזרין 6, 7.

(42) וראה הוצאת בערלינגר בהערה. נתינה לגר על התרגומים – כאן. ועוד.

(43) וכן ליתא בכתבי רשי"י שתה"ז.

ה. ויל' הביאור בכל זה:

ההכרה לומר ש"קשיטה" פירושה "מעה" הוא [לא ממאמר רבי עקיבא "כשהלכתי לכרכבי הים כו" – זאת הביאו רשי' לא (כל כך) כראוי, אלא (בעיקר) כהוספת ביאור, כدلקמן סעיף ו – אלא] מתוכן הכתובים:

בעת לימוד הספר בכתוב, שכאשר הגיע יעקב לשכם קנה "חלוקת השדה אשר נטה שם אהלו" בלי שום פרטיהם, וירא? – ולכן צריך לומר, שהשילם מסתבר בפשטות לומר, שהשילם תמורה זאת את המחיר הרגיל, לפי שהיתה זו קני' רגילה (לא התמקחו עמו וכו') ובודאי זהו הפך לפטור שילם "דמים מרובים"⁴⁵: אברם שילם "ארבע מאות שקל כסף עובר לטוחר"⁴⁶ תמורה מערת המכפלה כי הי' מוכראה לקבל את מערת המכפלה, "לאחרות קבר"⁴⁷: אבל בנדון דידן, הרי יעקב הי' בדרכו "לבוא אל יצחק אביו"⁴⁸ (אל חברון⁴⁹), וכפי שאמר יעקב מלכתחילה, בצדתו מבית אביו, בתפלתו – "ושבתו בשלום אל בית אביו"⁵⁰

– והתעם שגנוי יעקב את "חלוקת השדה" (ודוקא בבאו לעיר שכם שבה שהה ששה חדשים, ולא לפני כן בסוכות שבה שהה י"ח חדשים⁵¹), לא

181

(45) לי רשי' וארא, ט ("ורובותינו דרשוהו") בוגע לקניית מערת המכפלה ע"י אברהם. וראה למן סעיף ז.

(46) ח"ש כג, טז. – וכן יעקב שנתן לעשו בשביל חלקו במערה "כל כסף זהה שבית לבן" (פרשי' ויחי ב, ה, "ועוד מדרישם").

(47) ח"ש שם, ד (וכמ"פ שם לאח"ז).

(48) ויצא לא, יה. וראה למן הערתה 55.

(49) פרשנותו שם, כן.

(50) ויצא כה, כן.

(51) רשי' פרשנותו ג, יז. וראה רשי' יישן ס' פ' תולדות שהה בדרכך שתי שנים.

"חוֹרְפָּן" הוא התרגום ד"כ בשותה" בפרשנות וירא – כנ"ל סעיף א?)?

ואעפ"כ, מזה שתוספת זו נשארה בדפוסי רשי' הנפוצים, מסתבר לומר, שגם פירוש זה בדברי התרגומים יש לו מקום.

ויתירה מזה – בהקדמים התמייה: בכל מקום מתרגם אונקלוס "כבש" – "אמורא", ולמה ישתנו "כבותות" דפ' וירא? – ולכן צריך לומר, שהഫט בתרגום על "כבותות הצאן" – "חוֹרְפָּן" דעוזו, אינו ש"חוֹרְפָּן" פירושו "כבים"⁴³, אלא כבשים פירושים עאן" כתרגומים שם, ותרגומים אונקלוס (בדרכו בכמה מקומות) מוסיף ביאור בענין, שבני צאן אלה היו חריפים⁴⁴, היינו טוביים, ובזה מובן מה שהוא "לעדה" וכו' –

היאנו שהוספת התרגום "חוֹרְפָּן" מוסיפה בהבנת פשטוט של מקרא.

אבל צריך ביאור בפירוש רשי' כאן: מה בקש התלמיד (דרשי'?) להוסיף בהבנת פירוש רשי' (ש"קשיטה" פירושה "מעה") ע"י התוספת "ותרגומו כו"?

(43) ולהעיר שבמדרש שכל טוב כאן "כבותות בכורת", ובבארא מים חיים (על פרשי' "הגולדים בתחלת השנה"). וראה הלע"ז בערור ערך חרד (ה). – ומשמע שם לא פירשו שהכוונה בת"א "חוֹרְפָּן" הוא התרגום דתיבת "כבש".

(44) ואף שבפ' וירא שם נאמר גם "כבותות" (סתם) ובת"א שם "חוֹרְפָּן" (ולא – "חוֹרְפָּן דעוז") – ייל' כי קיצור בלשונו ושם ונמשך למ"ש גפנ"ז "כבותות הצאן".

ואף שע"פ המבואר בפנים נמצא שלא מרגם תיבת "כבותות" – ייל' שמרפיש המנון ולא הביבה וע"ד פרשי' (ראה רשי' מקץ מא, מז, מג, ג) שהת"א פירש הענין. ויל"ע בכללי הת"א האם דרכו ורגיל בכר.

ולכן אין ביכולת רשיי לקבל (עד הפטש) את פירוש תרגום יונתן ש"קטייה" פירושה מרגליות — שלפי זה נמצא שיעקב שילם מחיר גבוה ביותר (מהה מרגליות, ובפרט שבפטשות הרוי זה יותר מ"ארבע מאות שקל כספ") עכור דירת עראי.

ועל כן כתב רשיי ש"קטייה" פירושה "מעה": יעקב שילם עכור חלקת השדה רק מהה מעה (חמשה שקליםים).⁵⁸

ו. אלא שפ"ז עולה השאלה לאידך גיסא: והכי למא נפקא מינה כמה שילם יעקב עבור השדה, עד שהווצרך הכתוב להשミニעו זאת?

ובשלמא באברהם, שילם "דמים מרובים", הרוי זה מובן — כי בזה מבקש הכתוב להשミニענו: (א) את גודל החביבות של אחזות קבר בארץ ישראל. (ב) את המעללה באופן הנගתו, שבדאי ה"י לו לשילם מחיר גבוהה כל כך — "ארבע מאות שקל כספ" (וגם) עבור לוסוחר" — ובלבך שילול לגמר את

(58) וראה מלאכת הקודש שם, "איך חמור נשיא הארץ ימכור שדהו בסך מעט כוה" (וראה אברבנאל כאן). ולהעיר מבחןות כי (ב, ט): זרע חומר שעורים בחמש שקל כספ) — כי "היתה ארץ מלילה .. לא מוקם זרע .. אן מפנֵי בנו" של יעקב אוזיל גבי כי". וברלבג כאן: קנה אותם בדים מעתים כי לא הילך בגודלות בקש מקום רחוב לננות שם אהלו אבל הספיק לו ההרהור (ופ"ז אתי לשון רשיי ליקמן (לד, ג) "בחלקת שדה קטנה" בפטשות, וא"צ לדוחק שזהו רק בערך "והארץ .. רהבת ידים" (ליקמן לד, כא). ולהעיר מב"מ (עה, ב) קטינה דראעא בונשרא זוווי.

כל זה (ופרש"ז וראא, ה, ט — הובא ליקמן סוס"ז — הוא ע"פ "רבותינו דרשונו").

ה"י כדי להתיישב שם — כי ה"י בדרכו לחברון, כנ"ל — אלא רק כדי להראות את חיבת הארץ, שמיד בכוון אל "עיר שכם אשר בארץ כנען"⁵² (בארץ שהבטיחה לו הקב"ה בצאתו מבית אביו — "לך אתנה גו" והשבותיך אל הארץ הזאת"⁵³), קנה חיל בארץ —⁵⁴

ומאוחר שקנית "חלקת השדה" לא היתה להקים שם דירת קבע, אלא רק לדירות⁵⁵ עראי, אינו מסתבר שהסתכם לשלם תמורה יותר משויי⁵⁶, ועכ"כ לא "דמים מרובים"⁵⁷.

(52) ראה רמב"ן שם ד"ה ויבא יעקב שלם.
(53) ויצא שם, יג'טו. וראה ד"ה שם ד"ה שוכב עלי.

(54) וראה ראב"ע ורמב"ן כאן. — ויל' שלרשי מובן הוא בפטשות, ובפרט שכבר מזינו מעין זה גבי אברהם שנצטווה "קום התהך בארץ לאורה ולרבחה" (לך יג, יז), שגם בפ"ש"מ ה"י זה להראות בעלות שלו בארץ (ראה בארכוה לקו"ש ח"כ ע' 131 ואילך). וראה שם גם בוגע לע יעקב ע"פ פרש"ז שהובא בסוף הערה הקודמת).

(55) ופירלו ע"ז נגעש (פרש"ז ישן ס"פ תולדות).

(56) על העיר מפרש"ז לעיל (לב, כה) שיעקב חזר על "כיכים קטנים", ובגמרה (חולין צא, סע"א) למדוד מהו שצדיקים חביב עליהם מומnom יותר מגופם. (57) ראה גם מלאכת הקודש על פרש"ז כאן.

(*) בכללי יקר (ונד"ז בספורהנו ונוד) כאן, שקנית חלקת השדה הייתה בשבי המוחבנה (ענ"ש). אבל בפ"שוטו ש"מ צנ"ג שהרי מזינו כמי"פ בקרוא שהאבות בנו מוחבנה (ראה לך יב, ז'ה. שם יג, י"ה. תולדות כה, כה. וועוד. וגם ביעקב — ויצא כה, י"ה. לא קמן לה, ז) — ולא קנו מקום המוחבנה. — ובאמורנו עה"ת (ונד"ז במושב זקנים) כאן תי': לפי שי המי המקיים הוא של חמור וקרוב לעיר .. בודאי ה"י הורסים אותן, ובאשר מקומות שבנה יצחק ויעקב .. לא הוצרכו לנקותם לפי שבר והמקום הרשות ה"י לא ה"י אדן להם.

ובפ"ז ר"א בן הומבו"ס עה"ת כאן, שהוכחה יעקב בקנות חלקת השדה לפי שבנלי' לא נתנו לו רשות לננות אהלו כה, אבל בפ"ש"מ כאן אין אפיילו רם

ומהאי טעמא נקט רשי"י דוקא את היגראסא, "בשהלכתי לכרכי הים" – ולא "אפריקי": זה שב"אפריקי" שמשו מועות כתכשיטים אינו ראי' על (גודל) החשיבות של זהן. הלא אין הלומד יודע פרטימ אודות "אפריקי"^{64*} ובאיזה מקום באפריקי ה' הדבר. יתכן, ש"אפריקי" ה' מקום של עניות ולכון גם מעה שימושה בו כתכשיט.

– ועל כן כתוב רשי"י שב"כרכי הים היו קורין⁶⁵ למעה קשיטה", הינו שאפילו בכריכים – ערי מסחר גדולות – היו קוראים למעה תכשיט, ומזה ראי' שיש להם חשיבות אמיתי, חשיבות של ברק גדול.

ז. עפ"ז מושב גם:

א) מפנוי מה לא קיבל רשי"י את הפירוש ש"קשיטה" פירושה "כבש" – כי מתשלום כזה אין כל לימוד של עניין מיוחד (חשיבות מיוחדת, או כי"ב), ומילא אין טעם שיודיעינו הכתוב עד".

ב) בפירושו של מקרה – כ שיש מקום לפרש שלשים ח' שקלים – אין מקום לפרש ש"שה השדה ו"שילם מה

מאה דנק' מואה מוגליך – שיש מרגלית שווה דנקאי! וראה פראב"ע הנ"ל (ס"א) ואמחוז"ל דחתאת בת דנקא (זובחים מה, א).

– ועפ"ז מובן ג"כ זה שגם באיווב שם פרשי"י "קשיטה – מעה", אף שבכトוב שם ממשיק "ואיש נום זהב אחד" (אלא שבאיוב שם לא הביא רשי"י) הוא דבר⁶⁵.

ה"א. ויקיר פ"י, ו. וועד. ולהעיר ממנהדרין צא, א. ירושמי שביעית פ"ז

(64*) הינו שאינו ידוע לבן חמש למקרה. (65) פשוטו דוחול זה הו, שחידוש דכרכי

הים הוא רק בוגגע לкриיאת השם ולא בוגגע להישימוש בהמעות.

בעלותו של עפראון⁶⁶, או ישולול אמירה עד "אני העשרה את אברם"⁶⁷ וכיו"ב.

אבל בנדון דידן – מי קא משמע לנו בהודעה זו שייעקב קנה את "חלהת השדה" במאה מעה!⁶⁸?

ועל כרחק צריך לומר, שאע"פ שישלים מאה מעה בלבד, ה'י זה תשולם בעל חשיבות (המוראה על חיבת הארץ), ולכון מספר הכתוב עד".

וכדי לבאר איזו חשיבות יכולה להיות בתשלום שכזה, הביא רשי"י מאמר רבינו עקיבא, "בשהלכתי לכרכי הים היו קורין למעה קשיטה": כאמור לעיל, התיבה "קשיטה" היא מלשנו קשיותם. ולכארה, איך יתכן לכנותם מעה – המطبع הקטן ביותר – בשם "קשיטה" (מלשון קשיותם)?⁶⁹

ומכאן, שפעמים ששווירות המטבעות מצד עצם אינה גדולה, ומכל מקום הם משמשים כקשיותם (ולכון נקראים "קשיטה").

וזהו שמשמענו הכתוב, שמצד חיבת הארץ בעניין יעקב, שלים תמורה חלקה בארץ במטבעות חשובים במיוחד – "מאה קשיטה", מועות המשמשות כתכשיטים.⁶⁴

(59) ראה בארכוה לקו"ש ח"י ע' 62 ואילך.

(60) ל' הכתוב – לך יד, כג.

(61) ראה גם נור הקודש (השלם) לב"ר שם.

(62) ראה מדרש ללק' טוב ושלל טוב באן הטעם שקורין מעה קשיטה מצד קיזיצת המטבעות ("כמי המעתות קזיזות הון מותקנות עגולות כמו הדינר").

אבל בפרשיות "קשיטה" הוא מלשון קשיות, כנ"ל. (63) ולהעיר מהספרור דאשטו של חסיד אדה"ז ר' גבריאל גושא חן" ("התמים") חבורת ו' צד [שיד', ב] ואילך).

(64) וראה בראשית זוטא (ל"ר) שמואל ב"ר נסם – ירושלים, תשכ"ב) כאן: א"ר ע' כר' למעה קשיטה

אם היא שלא לצורך כלל (הינו שהתשלים הוא שאלת פי ערך נחיצות הדבר), בזבוז היא.

ועדי"ז בעניינו: לאחר שיעקב הי' שם באופן של עראי בלבד, סבר שם (שלא הבין את היבוט הארץ בעניין יעקב) שתשלום "מאה קשיטה" – מטבעות חשובות במילוים כו', תמורה "חלוקת שדה קטנה", בזבוז היא.

[ועי' הפ הנל יומתך דיק לשון רשי' להלן בפ' וארא, בעניין מעלהם של האבות שלא הרהרו אחרי מודתו של הקב"ה, שambilי הבט על הברית שכרת עמהם הקב"ה "لتת להם את ארץ כנען את ארץ מגורייהם גו'"⁶⁹ – הנה כשבקש אברהם מקום לקבור את שרה לא מצא קרקע עד שקנה בדמיים מרובים .. וכן ביעקב ויקון את חלוקת השדה לנוטות אהלו]⁷⁰

– דלגי ייעקב לא כתוב רשי' "בדמים מרובים" ואפיו לא הוסיף "וגו'"⁷¹ (לromo להמשך הכתוב "במאה קשיטה"⁷²), כי ייעקב אכן לא שילם "דמים יקרים" – כי אם חמשה שקלים בלבד].

ח. אלא שבעניי תלמיד "ممולח" עדין אין זה מהדור לגמר: לאחרי כל הביאור על חשבותן

ית, ט) ערך זכר עד בן ה' שנים (בחוותי כו, ו) ועוד.

. (69) וארא ו. ד.

(70) ל' רשי' וארא שם, ט ("ורבותינו דרשו ה"). (71) לפני התיבות "לנוטות אהלו" (שאינו לשון הכתוב).

(72) שומה מוכח שאין לפרש רש"י לא כתוב "דמים מרובים" גבי ייעקב כי כבר כתבו גבי אברהם (ואקי גם על יעקב) – דא"כ הול' להעתיק או לromo ב"וגו'" "במאה קשיטה".

שקלים"⁶⁶, או מהה מרגליות וכי' [זהיפר הפשט דפליגי בשווה-דבר האם ה"י עשרים פעמים דדעתה הא?!"].

ג) הטעם שלא אמר הכתוב (את הסק הכללי) – חמשה שקלים [או "מאה גרה"], כי אם "מאה קשיטה"⁶⁷ – כי הdagשה כאן אינה על השוואות, אלא שיעקב שילם תמורה השדה בדבר המשמש בקישוטים – "קשיטה".

ד) כוונת בעל חזאי העיגול (תלמיד רשי'?) שהוסיף "ותרגםו חורף, טובים חורפים בכל מקום בגו' עובר לסוחר":

בזה מודגשת ביתר שאת חשבותם של המטבעות שילם יעקב תמורה השדה – שהוא אלה מטבעות טובים במיוחד, "חרופים בכל מקום".

ויש לומר, שבתוספת הראי "בגו' עובר לסוחר" אין הכוונה רק לדוגמא וראי' לתרגם התיבה, כי אם גם לתוכו העניין: כשם שהכתוב מדגיש את חשבות תלומו של אברהם, שנתנו מטבעות שהוא "עובר לסוחר", עד"ז שילם גם יעקב במטבעות שהוא "חרופים בכל מקום".

ה) דברי רשי' להלן ששם אמר לדינה "כמה ממון בזבוז" – אע"פ שיעקב שילם בסך הכל חמשה שקלים עובר חלוקת השדה: הדיק בלשון רשי' הוא – "בזבוז", שכן בזבוז אין הוראות הוצאה סכום גדול דוקא, כי אם הוצאה שהיא – בזבוז. גם נתינת סכום קטן⁶⁸,

(66) ראה כרויות (ו, ב) דכבר שווי סלע.

(67) עפ"ז תומת הגירסת בדפוס ראשוני (וכמما כתבי רשי' שיחח"י – רש"י) דרש"י (וכמما כתבי רשי' שיחח"י – רש"י) מעתיק בהד"ה גם תיבת "במאה".

(68) ובפרט שה שקלים ה"ז פדיינו דברкор (קרה

שרבי עקיבא הוא שהאל בעצמו „לכרכי הים“ („כשהלכתי“⁷⁵ לכרכי הים כו“):
בגמרה שם איתא⁷⁶: „מאי חסידותי“
(של רבי עקיבא) .. קטני בני רשי
ישראל .. רבי עקיבא אומר באים הם
לעולם הבא שנאמר⁷⁷ שומר פתאים
הוּי שָׁכֵן קּוֹרֵין בְּכָרְכִי הַיּוֹם⁷⁸ לִינּוֹקָ
פְתַיאָ“.

ויש לומר – ע”ד הרמן –
ש„חסידותי“ של רבי עקיבא אינה רק
בכללות העניין, אלא גם באמירתו⁷⁹:
„שָׁכֵן קּוֹרֵין בְּכָרְכִי הַיּוֹם לִינּוֹקָ⁸⁰ פְתַיאָ“:
בזה הדגישו חז”ל את גודל חסידותי
דרבי עקיבא לזכות אית ישראל, שכדי
הוּי לו לנושא לכרכי הים“, ובלבך
שיכול לזכות את ישראל ולפנסק
שקטני בני רשי ישראל באים הם
לעולם הבא.

וזהו שרמן כאן רשי – אמר רבי
עקיבא כשהלכתי⁸⁰ לכרכי הים כו“ –
שהיא היא ההליכה לכרכי הים שבה
שמע ר' עקיבא ש„קורין לינוקא פתיא“
ובכך פסק והכריע לזכותם של ישראל
– „קטני כרי באים הם לעולם הבא“ –

—
(75) דלאורה הוליל „בכרכי הים קורין כו“ –
וכן בכל מרוז הניל. (76) לאחר המשנה שם.
(77) תהלים קטו, ו.
(78) להעיר שכאן לא אמר „כשהלכתי“
משאכ’ בכל הסוגיא ברה’ השם. ולשלול מחלוקת
– ייל דסמייק על סוגית זה.
(79) אבל בב”ר שב: אמר ר’ לוי (ועדי’ השינוי
בירושלמי ברכות פ”ט סוף ה”א לגבי ר”ה שם –
ר’ לוי במקומם רע”ק).
(80) ולא „בחליבות“ וכיו’.

המיוחדת של המטבחות – „קשייטה“ –
סוף-סוף הרי היו אלה מנות בלבד,
ומובן, שביחס לעשרותו של יעקב לא
היתה לזה שום חשיבות.

וממילא מובן, שההדגשה העיקרית
בכתוב היא בלשון “ויקן את חלחת
השדה” – שארץ ישראל הייתה קירה
כל כך בעניינו יעקב, שקנה מיד חלק
בארץ, אף שמדובר מגוריו ה’ ב”בית
אבי”, חברון.

וכיוון שכן, הדרא קושיא לדוכתא:
מה הדרוש להודיעינו שקנה זאת “במה
קשייטה”? וכי כמה Tosfot ב”חיבת
הארץ” מבטא הדבר, עד שראתה הכתוב
צורך להדגיש זאת?
וזאת מיישב רשי בהעתיקו את שם
בעל המאמר – רבי עקיבא:

אודות ר’ עקיבא איתא בגמרא
בسانדרין⁷³, שהתנהג באופן של
„חסידות“ והי’ „רגיל לזכות את
ישראל“⁷⁴.

ובזה מובן מה שמוסיף הכתוב
„במה קשייטה“, כי לפי שיטת רבי
עקיבא – „שרגיל לזכות את ישראל זה
יש לחפש בכל דבר, ואפלו יהא זה
דבר רגיל, זכויות על ישראל. ולכון,
אע”פ שהתשלום של „מאה קשייטה“
אינו חידוש עצום, צריך להודיע גם
זכות (תננה) זו, מצד שהרגיל נעשה
طبع, לדבר בזכותם של ישראל.

ט. עפ”ז יש לבאר (ע”ד הרמן)
הטעם שהעתיק רשי גם את הפרט

*) כן להעיר שבב”ר שם: בערבייא (ולא „כרכי הים“ כבسانדרין שם). וראה גירסת הרד”ק שהובאה
לעליל העירה .34

(73) קי. ב.

(74) ל’ רשי שם ד”ה שבקי.

היתה מקום דירתו – „מאה קשיטה“⁸¹,
מטבעות שם קישוטים.
(מושחת שבת פרשת וישלח תשל"א)

ונמצא שמאוותה הליכה לכרכבי הים
בא עניין נוספת בזכותם של ישראל, „גיגי
לזכות“ – חביבות הארץ דיעקב,
ששיילם תמורה חלקת השדה, שלא

דאורייתא" – דה�שון „למאי נפק"ם בר"י קאי גם
על הליכתו לכרכבי הים, שתוכליות הליכתו הייתה
בשביל „לפירושי מאה קשיטה דאורייתא" ועי"ז
„לזכות את ישראל".

(81) וייל שזהו הפירוש הפנימי בלשון הגמרא
ר"ה שם) „אר"ע כשהלכתי בו קורין למעה
קשיטה למאי נפקא מינה לפירושי מאה קשיטה

